

# Kto korzysta z seksu internetowego w Polsce?

Who goes on-line for sex in Poland?

Dariusz Skowroński<sup>1, 2</sup>, Marika Nowicka<sup>1</sup>

<sup>1</sup>Zakład Promocji Zdrowia i Psychoterapii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

<sup>2</sup>Graduate Program in Sexual Health, University of Sydney

## Streszczenie

**Wstęp.** W artykule omówiono wyniki badań empirycznych dotyczących charakterystyki osób korzystających z seksu internetowego w Polsce. Autor przedstawił teoretyczne aspekty interakcji seksualnych w internecie oraz pokrótce omówił rodzaje zachowań i relacji o charakterze seksualnym między użytkownikami internetu.

**Materiał i metody.** Główna część zawiera omówienie wyników badań przeprowadzonych wśród internautów będących w okresie wczesnej dorosłości na terenie Poznania, które przybliżają charakterystykę wybranej grupy oraz ukazują typowe zachowania cyberseksualne. Poddano analizie zachowania seksualne w cyberprzestrzeni oraz wybrane cechy psychoosobowe.

**Wyniki.** Wyniki uwzględniają różnice między kobietami i mężczyznami oraz różnice między osobami korzystającymi z seksu internetowego a osobami wykorzystującymi internet do celów zawodowych i komunikacyjnych.

**Wnioski.** Wyniki tych badań mogą być wskazówką do dalszej eksploracji naukowej niedostatecznie jeszcze poznanego zjawiska seksu internetowego.

*Seksuologia Polska 2008; 6 (1): 6–13*

**Słowa kluczowe:** seks internetowy, cyberseks, temperament, alienacja społeczna

## Abstract

**Introduction.** The article discusses the findings of empirical research on the characteristics of Internet sex users in Poland. Some theoretical aspects of sexual interactions in the Internet are presented and sexual behaviors and relationships occurring among Internet users are described.

**Material and methods.** The major part of the article analyses the results of the research carried out among young adult internet users in Poznań and focuses on typical cyber-sexual behaviors and selected personality features.

**Results.** The analysis takes into account sex differences and the differences between groups of individuals who seek sex in the Internet and those who use the Internet for professional and communication purposes.

**Conclusions.** These findings may indicate directions for further scientific exploration of the internet sex phenomenon.

*Polish Sexology 2008; 6 (1): 6–13*

**Key words:** internet sex, cyber sex, temperament, social alienation

## Wstęp

W ciągu ostatnich lat badania empiryczne w obrębie nauk społecznych coraz częściej dotyczą tematu zachowań społecznych w internecie — globalnej sieci komputerowej [1–3]. Dostępne są opracowania akademickie na temat zjawisk psychologicz-

nych w obrębie internetu, próbujące wyjaśnić mechanizmy i determinanty interakcji społecznych w sieci internetowej [4–9]. Wiąże się to z rozwojem technologii porozumiewania się na odległość oraz ze wzrastającą popularnością i masowością dostępu do ogólnoświatowej sieci www (world wide web). Coraz więcej też badań w obszarze internetu dotyczy zachowań seksualnych oraz psychoseksualnej komunikacji interpersonalnej [9, 10]. Spora liczba badaczy próbuje również wyjaśniać przyczyny korzystania z seksu internetowego i jego wzrastającą popularność, akcentując zarówno pozytywne, jak i negatywne

Adres do korespondencji: dr Dariusz Skowroński  
tel. (061) 293 519 521  
e-mail: D.Skowronski@usyd.edu.au

Nadesłano: 21.11.2007

Przyjęto do druku: 4.01.2008

aspekty tego zjawiska [11–14], oraz często koncentrując się na kwestii uzależnienia od internetu i seksu internetowego [15–19].

Cyberprzestrzeń to w XXI wieku „miejsce” bardzo często odwiedzane. Miliony ludzi na całym świecie każdego dnia korzystają z sieci www w celach zawodowych, edukacyjnych lub towarzyskich, zawierając znajomości, przyjaźnie, czasem szukając zrozumienia, bliskości, pocieszenia i wsparcia, ale też romanisu i seksu. W lutym 2007 roku w Polsce było 13,36 milionów użytkowników internetu. Polscy internauci wykonali łącznie 23,5 miliarda odsłon (zdarzeń polegających na oglądaniu stron internetowych), a czas spędzony przez użytkowników w internecie wyniósł 380,9 milionów godzin [20]. Oznacza to, że internet staje się częścią codziennego życia bardzo wielu osób, a często wręcz niezastąpionym medium, bez którego niektórzy nie wyobrażają sobie funkcjonowania we współczesnym świecie.

Podobne trendy można zauważyć w obrębie funkcjonowania seksualnego w internecie, co potwierdzają seksuolodzy zajmujący się tematyką aktywności seksualnej podejmowanej w internecie. Na przykład Starowicz [21] analizuje wzrost erotyki w sieci, gdzie komputer staje się narzędziem komunikacji zarówno z partnerem wirtualnym, jak i rzeczywistym. Autor podaje, że w 2002 roku po wpisaniu hasła „sex” do najpopularniejszej wyszukiwarki Google (serwis www służący do przeszukiwania zasobów sieci) i zleceniu funkcji szukania, pojawiło się 201 000 000 odniesień do różnych stron w internecie. Natomiast już w 2007 roku liczba ta podwoiła się — wyszukiwarka odnalazła 412 000 000 stron internetowych poruszających tematykę seksu, w tym 1 520 000 stron polskich.

Istnieją także opracowania podające statystyki na temat gwałtownego wzrostu liczby osób uzależnionych od cyberseksu, co wskazuje na złożoność zjawiska seksualności internetowej [11, 15, 22]. Z różnych badań wywnioskować można, że 5–8% użytkowników internetu to osoby uzależnione od seksu w sieci, co w praktyce oznacza miliony ludzi na całym świecie. Można także, obserwując rozmowy internetowe, zauważyć, jak często pojawiają się komunikaty nacechowane seksualnością i erotyką, poczynawszy od wyznań, flirtów, poprzez propozycje seksualne w obszarze szeroko rozumianej normy, a skończywszy na zachowaniach wkraczających w zakres patologii seksualnej.

Niniejszy artykuł ma na celu przybliżenie tematu korzystania z seksu internetowego oraz zbadaniu tego, czy i w jakim stopniu wybrane czynniki psychospołeczne warunkują zachowania seksualne w internecie. Przedstawione badania empiryczne podjęto

z myślą o osobach korzystających z wirtualnego seksu, specjalistach zajmujących się dziedziną seksuologii w celu przyjrzenia się zagadnieniu, dlaczego ludzie korzystają z seksu internetowego i czy istnieją różnice między osobami preferującymi kontakt osobisty a osobami korzystającymi z cyberseksu wirtualnej rzeczywistości.

## Seks w sieci

Ben-Ze’ev [23] twierdzi, że urok sieci tkwi w wyobraźni, interaktywności, dostępności i anonimowości. Dwie pierwsze cechy wskazują na główną korzyść z korzystania z cyberprzestrzeni. Dwie kolejne odnoszą się do samego pobytu w internecie; dostępność wskazuje na niskie angażowanie się w rozmowy *on-line*, a anonimowość — na niewielkie ryzyko, jakie się z tym wiąże. Wyobraźnia sprawia, że internet nabiera powabu przez brak jakichkolwiek ograniczeń (poza ograniczeniami technologicznymi), co powoduje, że można przedstawić się w lepszym świetle, wykreować wizerunek doskonalszy niż w realnym świecie. Umowny świat wirtualny pozwala także na idealizowanie drugiej osoby, co jest niezbędnym elementem miłości romantycznej. Interaktywność pozwala na stworzenie tożsamości internetowej. W trakcie rozmowy w wirtualnym świecie nie tylko wyobrażamy sobie, że towarzyszy nam atrakcyjna osoba, ale naprawdę wchodzimy z nią w interakcję. Zazwyczaj wymiana komunikatów między internautami jest barwniejsza, śmielsza i bardziej ekscytująca. Interaktywność w wyimaginowanym świecie związków *on-line* stanowi prawdziwą rewolucję w związkach międzyludzkich, ponieważ pomaga w pełni cieszyć się korzyściami kojarzącymi się z tworzeniem związków w realnym świecie, jednocześnie inwestując mniej i szybciej osiągając to, czego pragniemy. Dostępność w cyberprzestrzeni polega na szybkim wchodzeniu w alternatywną rzeczywistość sieciową, umożliwiającą łatwe korzystanie z wielu proponowanych opcji. Odnalezienie osoby i wykonanie określonej czynności jest prostsze, niedrogie, niewymagające wysiłku. Anonimowość łagodzi ryzyko związane z działaniami podejmowanymi w sieci, zmniejsza podatność na zranienia i minimalizuje znaczenie norm społecznych. Wszystkie cechy wskazujące na atrakcyjność sieci powodują, że ludzie czują się pewniejsi i swobodniejsi, co może się przyczyniać do tworzenia się tożsamości sieciowej.

W literaturze przedmiotu [21, 22–24] wyróżnia się następujące rodzaje związków *on-line* oraz klasyfikację aktywności seksualnej w internecie:

- związek *on-line*, który ma doprowadzić do znalezienia partnera seksualnego i uczuciowego w realnym świecie (*off-line*);
- powierzchowny cyberflirt i cyberseks związany z rozładowaniem chwilowej potrzeby seksualnej;
- głębokie związki uczuciowe, ograniczające się tylko do sieci, bez kontaktu poza internetem;
- aktywność ludyczna — seks jest traktowany jako zabawa, gra, forma spędzania wolnego czasu, interesująca przygoda, mająca na celu na przykład udawanie kogoś innego, zaspokojenie potrzeby ciekawości, sprawdzenie swoich uwodzicielskich możliwości;
- dowartościowanie się — tego typu relacje prowokują ludzi o niskim poczuciu własnej wartości. Tak motywowana aktywność może mieć wartość terapeutyczną, a internet oferuje pomoc w nawiązaniu relacji seksualnych osobom nieśmiałym, przejawiającym trudności w kontaktach społecznych;
- prowokowanie zainteresowania seksualnego sobą — ten typ relacji realizują osoby czujące się niepewnie lub odrzucone w roli partnera seksualnego, osoby narcystyczne i te o skłonnościach dewiacyjnych. Osiągają cel na drodze rozbudzenia wyobraźni erotycznej u innych. Umiejętność rozbudzania polega na stopniowej eskalacji, zaintrygowaniu, tajemniczości;
- flirt poznawczy — flirt internetowy zaspakaja ciekawość przez odgrywanie seksu „na niby”. To, co z założenia było eksperymentowaniem i zaspokajaniem ciekawości, może przeobrażać się w rzeczywistość w nawiązanym romanse internetowym;
- flirt inicjujący związek — nawiązana znajomość internetowa przeobraża się w pełen uczuć związek, który daje poczucie intymności, zażyłości, zauroczenia, potrzebę bezpośredniego spotkania z drugą osobą;
- flirt zastępczy — zawarcie znajomości przez osoby, które z pewnych osobistych powodów lękają się nawiązania romanse w rzeczywistości. Dzięki internetowi można uzyskać zamiast kę romanse, która rozbudza wyobraźnię erotyczną i często przyjmuje formę zachowań masturbacyjnych;
- flirt odwetowy — nawiązanie znajomości przez osoby, które są zaniedbywane i krzywdzone przez swoich partnerów, mogą czuć potrzebę ukarania, odwetu, zemsty. Szczególną satysfakcję w takich przypadkach daje świadomość sprowokowania u internetowego partnera pod-

niecenia seksualnego w trakcie kontynuowania relacji;

- reakcja na bodziec seksualny w zachowaniach masturbacyjnych;
- realizacja innego „ja” — dana osoba jest zafascynowana swoimi ukrytymi potrzebami i fantazjami erotycznymi — biegunowo odmiennymi od realizowanych w świecie rzeczywistym.

Za Starowiczem [21] przyjęto w niniejszym opracowaniu, że pojęcie wirtualny seks (lub zamiennie cyberseks), będzie rozumiane jako wszelkiego rodzaju ekspresja seksualna, od elektronicznej korespondencji erotycznej, rozmów w sieci w czasie rzeczywistym, tak zwanych czatów (*chat — conversational hypertext access technology*) o tematyce seksualnej, po różnego rodzaju aktywność seksualną między internautami w sieci. Wirtualny seks może przybierać formę pozowania nago przed kamerą internetową, wysyłania drogą internetową do drugiej osoby zdjęć, obrazów lub plików dźwiękowych o tematyce erotycznej i/lub pornograficznej, nagrywania krótkich filmów erotycznych i/lub pornograficznych ze sobą w roli aktora i umieszczanie ich na stronach internetowych, pamiętnikach internetowych — tak zwanych blogach (*web log — dziennik internetowy*), masturbacji w trakcie interakcji internetowej, symulowanie stosunku seksualnego przez wzajemnie zsynchronizowane wysyłanie komunikatów głosowych do drugiej osoby i jednoczesną masturbację, aż po używanie jeszcze bardziej zaawansowanych technologii komputerowych, jak na przykład zakładanie rękawic i hełmu, które, podłączone okablowaniem do programu komputerowego, pozwalają na realistyczną symulację gry seksualnej z wirtualnym partnerem.

Pojęcie „cybermiłość” [21, 23] natomiast to związek uczuciowy polegający głównie na komunikowaniu się zaangażowanych osób za pomocą komputera. Chociaż partner jest fizycznie oddalony i do pewnego stopnia anonimowy, pod jednym istotnym względem tego typu związek uczuciowy jest podobny do romanse poza siecią: miłość można doświadczać tak samo intensywnie, z wszystkimi fizjologicznymi i psychologicznymi symptomami tego stanu.

## Cel badań

W niniejszym badaniu cyberseks starano się ująć w sposób holistyczny. W tym celu internetową aktywność seksualną skategoryzowano następująco:

- przeglądanie stron erotycznych;
- rozmawianie o seksie z osobami anonimowymi w internecie;

- umawianie się na randki z osobami poznanymi za pośrednictwem internetu.

Odwołano się również do koncepcji alienacji społecznej Seemana [29] oraz regulacyjnej teorii temperamentu Strelaua [26–28]. Celem było zbadanie, czy osoby korzystające z seksu internetowego, w porównaniu z osobami korzystającymi z internetu w celach komunikacji oraz pracy zawodowej, charakteryzują się większym poczuciem alienacji, to znaczy zwiększoną izolacją społeczną, poprzez poczucie samowyczerpania, bezsilności, bezsensu i anomii, oraz oczekiwaniem, że nieaprobowane zachowania są niezbędne dla określenia odpowiednich celów [25, 29].

Założono także, że wśród dwóch grup internautów mogą występować różnice temperamentu oraz, że osoby korzystające z seksu internetowego charakteryzują się większą podatnością na uzależnienie od sieci. W tym celu odwołano się do regulacyjnej teorii temperamentu, w której temperament rozumiany jest jako: „zespół względnie stałych formalnych cech zachowania wyznaczających intensywność działań i czasowe aspekty reakcji” [26–28] oraz skorzystano z dokonanej przez Zawadzkiego operacjonalizacji cech temperamentu [26].

Wobec powyższych ustaleń uwzględniono następujące zmienne w modelu badawczym: aktywność, żywawość, perseweratywność, wrażliwość sensoryczną, reaktywność emocjonalną, wytrzymałość, poczucie bezsilności, samowyczerpania, izolacji, anomii, bezsensu.

## Materiał i metody

Procedura badawcza składała się z następujących etapów:

- etap selekcyjny — kryterium kwalifikującym do badań właściwych było korzystanie z internetu — spełniało je 97% osób chętnych do wzięcia udziału w badaniach. Przedstawiono tej grupie cel i sposób przeprowadzenia badań oraz uzyskano zgodę na uczestnictwo w nich. Poinformowano także o dobrowolności i anonimowości badań oraz o możliwości przerwania ich w każdym momencie bez żadnych konsekwencji;
- etap badań właściwych — badania kwestionariuszowe przeprowadzono w 2006 roku w Poznaniu. Grupę badawczą stanowiło 69 osób w okresie wczesnej dorosłości. Jako narzędzie badawcze zastosowano ankietę. Osoby badane wypełniały ją samodzielnie (do wyboru — w formie papierowej lub elektronicznej) i w dogodnym terminie oddawały osobiście lub przesyłały na wskazany adres internetowy — 79% osób w grupie badaw-

czej zdecydowało się na wersję papierową, 21% osób — na wersję elektroniczną ankiety.

- etap opracowywania wyników — opracowywanie wyników w programie statystycznym SPSS PC+ oraz ich interpretacja.

Do weryfikacji hipotez badawczych zastosowano współczynnik korelacji liniowej r-Pearsona, współczynnik zmienności oraz statystyki opisowe (średnią, odchylenie standardowe, medianę i dominantę).

Ankieta składała się z następujących metod kwestionariuszowych:

- kwestionariusz temperamentu autorstwa Strelaua i Zawadzkiego (FCZ-KT) [26–27];
- kwestionariusz alienacji społecznej Kmiecika-Barana na podstawie teorii Seemana [29];
- kwestionariusz uzależnienia od internetu — Young [30, 31];
- kwestionariusz zachowań i postaw korzystania z seksu internetowego — autorstwo własne [25].

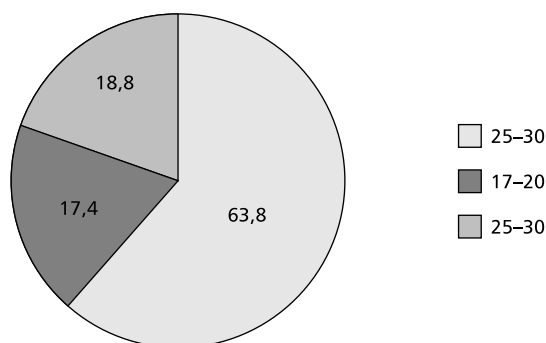
## Wyniki

### Dane demograficzne grupy badawczej

W badaniu wzięło udział 69 osób w okresie wczesnej dorosłości. Największą część osób badanych (64%) stanowiły osoby w przedziale wiekowym 20–25 lat, 17% grupy badawczej było w przedziale 17–20 lat (ryc. 1). Do etapu badań właściwych zakwalifikowano 70% kobiet i 30% mężczyzn.

### Aktywność internetowa

Z przeprowadzonych badań wynika, że 49% grupy badawczej stanowiły osoby, które korzystały z seksu internetowego, natomiast 51% wykorzystywało internet wyłącznie do celów zawodowych i komunikacyjnych. Okazało się też, że 82% osób korzystających



**Rycina 1.** Zróżnicowanie grupy badawczej pod względem wieku

**Tabela 1. Rodzaje internetowej aktywności seksualnej w badanej grupie**

	Strony erotyczne	Rozmowy o seksie	Randki z osobami poznanymi w internecie
Kobiety	11	23	41
Mężczyźni	41	11	29

z cyberseksu spędza przeciętnie 1–4 godzin na dobę w internecie, natomiast 3% grupy badawczej przebywa 8–12 godzin.

Jedną z ważnych kwestii było uzyskanie odpowiedzi na pytanie, z jakich form aktywności seksualnej w internecie najczęściej korzystają mężczyźni i kobiety.

Na podstawie otrzymanych wyników można stwierdzić, że mężczyźni 4-krotnie częściej wybierają przeglądanie stron erotycznych, natomiast kobiety 2-krotnie częściej spotykają się z osobami poznanymi w internecie oraz rozmawiają o seksie z osobami w sieci (tab. 1).

Dokonano także jakościowej analizy motywów korzystania z seksu internetowego. W jej wyniku udało się wyszczególnić następujące uzasadnienia korzystania z cyberseksu:

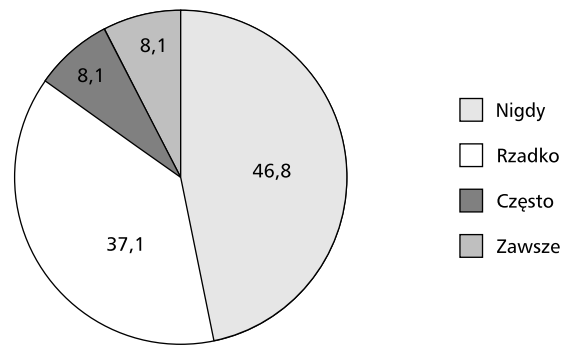
- w celu rozładowania napięć seksualnych,
- nieobecność/brak partnera,
- ciekawość,
- chęć zobaczenia nowości, znalezienia inspiracji,
- w celu obejrzenia filmów pornograficznych,
- „bo jest darmowy”,
- „bo lubię”,
- „z nudów”.

Ponad połowa (57%) grupy badawczej twierdzi, że internet przełamuje bariery komunikacyjne oraz tabu seksualne. Zaskakujący jest fakt, że 35% osób korzystająca z seksu internetowego, a 6% osób łączących się z internetem w celach zawodowych i komunikacyjnych uważa, że swobodny dostęp do pornografii jest dużą zaletą internetu.

Wirtualna sieć jest obszarem, w którym łatwo kierować wrażeniem [24, 32], dlatego też jednym z celów niniejszych badań było zbadanie, jak często internauci fałszują osobisty obraz, podając nieprawdziwe dane na swój temat. Opierając się na otrzymanych wynikach, wskazano, że 47% osób nigdy nie podawało błędnych danych o sobie, natomiast 8% grupy badawczej zawsze podaje nieprawdziwe informacje na swój temat. Dokładne dane zawiera rycina 2.

### Temperament i alienacja społeczna internautów w świetle wyników badań

Z punktu widzenia założeń badawczych zaprezentowanych we wstępie, jedną z ważniejszych kwe-

**Rycina 2.** Częstość podawania nieprawdziwych danych na swój temat w internecie

stii było sprawdzenie, czy i na ile osoby korzystające z cyberseksu różnią się w nasileniu poszczególnych cech temperamentu oraz alienacji społecznej od osób preferujących kontakt osobisty. Wbrew założeniom, analiza statystyczna nie potwierdziła słuszności hipotez badawczych. Wykazano, że nie ma istotnych różnic w nasileniu cech temperamentu między dwoma badanymi grupami. Między poszczególnymi wymiarami temperamentu i alienacji społecznej (samowyobcowanie — reaktywność emocjonalna) wykazano podobne zależności na poziomie istotności 0,01 (tab. 2).

Zauważono jednak istotne różnice w nasileniu izolacji i anomii (tab. 3, 4). Otrzymany współczynnik zmienności dla izolacji świadczy, że grupa cyberseksualnie aktywna jest mniej zróżnicowana, charakteryzuje się większą jednorodnością w porównaniu z grupą komunikacyjną (bez internetu). Natomiast współczynnik zmienności dla zmiennej anomii pokazuje, że grupa korzystająca z cyberseksu jest bardziej zróżnicowana, charakteryzuje się mniejszą jednorodnością w porównaniu z grupą komunikacyjną (bez internetu). Otrzymane wyniki pokazują, że osoby korzystające z cyberseksu przypisują niską nagradzającą wartość celom i przekonaniom, które są uznawane w społeczeństwie za wartościowe oraz mają większe poczucie izolacji.

**Tabela 2. Korelacje r-Pearsona między poszczególnymi wymiarami temperamentu i alienacji społecznej w obu grupach badawczych**

	Samowyobcowanie grupa cyberseks	Samowyobcowanie grupa komunikacyjna
Reaktywność emocjonalna — grupa cyberseks	0,533*	–0,95
Reaktywność emocjonalna — grupa komunikacyjna	0,171	0,462*

\*Korelacja istotna na poziomie 0,01 (dwustronnie)

**Tabela 3. Różnica w nasileniu poczucia izolacji i integracji w grupie osób korzystających z seksu internetowego i w grupie osób korzystających z internetu w celu komunikowania się**

	Średnia	Dominanta	Mediana	Odchylenie standardowe	Współczynnik zmienności
Grupa cyberseks	40,17	43	40	9,54	35%
Grupa komunikacyjna	32,71	26	30	6,78	28%

**Tabela 4. Różnica w nasileniu anomii i ładu społecznego w grupie osób korzystających z seksu internetowego i w grupie osób użytkujących internet w celu komunikacji i nauki**

	Średnia	Dominanta	Mediana	Odchylenie standardowe	Współczynnik zmienności
Grupa cyberseks	43,20	43	42,5	2,12	60%
Grupa komunikacyjna	40,91	41	41	1,49	32%

## Dyskusja

Przeprowadzone badania pokazują, że cyberseks traktowany jest często jako łatwo dostępny, niewymagający wysiłku i wręcz darmowy sposób zaspokajania potrzeby seksualnej oraz jako niewyczerpywalne źródło bodźców seksualnych. Często wykorzystuje się internet jako sposób na rozładowanie napięć seksualnych, bywa, że odgrywa rolę „partnera zastępczego” w aktywności seksualnej. Szybkość i bezpośredniość w zawieraniu znajomości internetowych, a także anonimowość w sieci mogą zniechęcać do zawierania znajomości w kontaktach bezpośrednich, które zwykle wymagają więcej czasu i poświęcenia w celu rozwijania relacji seksualnych. Internet może też być formą terapii dla osób nieśmiałych, o niskich umiejętnościach społecznych, należy jednak zaznaczyć, że istnieje potencjalne ryzyko, że ta forma kontaktów seksualnych może prowadzić do uzależnienia od wirtualnej sieci [14–18, 30, 33]. Dlatego warto przestrzec przed traktowaniem cyberseksu jako jedyne i głównego sposobu zaspokojenia seksualnego.

Internet sprzyja zakładaniu „sieciowych masek” i kreowaniu wrażeń [24, 32] — osoby przed moni-

torami mogą bez ograniczeń tworzyć „persony” przez podawanie nieprawdziwych informacji na swój temat, bez żadnych zwykle konsekwencji społecznych. Dzieląc przestrzeń, trudność w zlokalizowaniu użytkownika sieci oraz brak możliwości kontaktu wzrokowego między rozmówcami ułatwia tego typu kreowanie nowych, wyimaginowanych tożsamości. Należy więc liczyć się z faktem, że surfując po wirtualnej przestrzeni można spotkać oszustów oraz osoby niestabilne emocjonalnie, mogące prezentować różne trudności psychologiczne i seksualne.

Badanie nie wykazało ogólnego związku między osobami korzystającymi z cyberseksu a osobami wykorzystującymi internet do celów komunikacyjnych i zawodowych w poszczególnych wymiarach temperamentu i alienacji społecznej. Można zatem interpretować powyższy wynik w taki sposób, że internet jest już w Polsce na tyle rozpowszechniony, że coraz większy dostęp do niego nie selekcjonuje osób ze względu na cechy użytkowników sieci. Wykazano jednak, że istnieje różnica w jednym wymiarze — osoby preferujące internetową aktywność seksualną charakteryzują się większym poczuciem izolacji, które może wzmacniać nieaprobowane zachowania społeczne.

Wynik ten jest zgodny z innymi badaniami na prezentowany temat [14] i ukazuje związek między poczuciem izolacji społecznej a potencjalnie większym ryzykiem uzależnienia od internetu w ogólności czy też cyberseksu w szczególności.

Mężczyźni wybierają najczęściej taki rodzaj seksualnej aktywności internetowej, która daje dostęp do wzrokowych bodźców seksualnych, kobiety natomiast dążą do rozwijania więzi z rozmówcą, dzięki czemu mogą rozładować napięcia seksualne poprzez kontakt i interakcje społeczne.

## Wnioski

Celem przedstawionych w niniejszym artykule badań empirycznych było sprawdzenie, czy istnieją różnice w temperamencie i alienacji społecznej wśród osób korzystających z cyberseksu oraz zbadanie form aktywności seksualnej w internecie wśród kobiet i mężczyzn. Hipotezy badawcze zweryfikowano w trakcie badań empirycznych wśród internautów. Wyniki analizy statystycznej oraz analizy jakościowej pozwalają na sformułowanie następujących wniosków:

- nie występują istotne różnice w nasileniu poszczególnych cech temperamentu i ogólnego poziomu alienacji społecznej między osobami korzystającymi z sieci w celach zawodowych/komunikacyjnych a osobami wybierającymi cyberseks;
- osoby korzystające z cyberseksu przypisują niską nagradzającą wartość celom i przekonaniom, które są uznawane w społeczeństwie za wartościowe oraz charakteryzują się większym poczuciem izolacji;
- mężczyźni wybierają częściej przeglądanie stron erotycznych, natomiast kobiety preferują randki z osobami poznanymi *on-line* oraz rozmowy o seksie z nieznanymi;
- internet sprzyja i ułatwia przełamywanie tabu seksualnego i pokonuje bariery komunikacyjne w obszarze seksualności;
- internet sprzyja kierowaniu wrażeniem, podawaniu nieprawdziwych informacji na swój temat i tworzeniu fałszywych tożsamości.

Na podstawie otrzymanych wyników możliwe stało się określenie niektórych cech osób preferujących internetową aktywność seksualną. Zbadano także podstawy zwolenników oraz przeciwników seksu internetowego. Jest to w Polsce początkowy etap dłuższych badań nad czynnikami psychologicznymi osób korzystających z seksu internetowego i powyższe badania należy traktować jako głos w dyskusji nad aktywnością seksualną w internecie. Dalsza eksploracja badawcza opisywanego fenomenu jest wysoce wska-

zana ze względu na konsekwencje w praktyce edukacyjnej, poradnictwie seksuologicznym i promocji dobrostanu seksualnego, co jest zgodne z wytycznymi wielu organizacji rządowych i pozarządowych promujących szeroko rozumiane zdrowie seksualne [20, 21].

Praca prezentuje wyniki badań empirycznych, które przeprowadzono w ramach pracy magisterskiej napisanej pod kierunkiem prof. Lechosława Gapika w Zakładzie Promocji Zdrowia i Psychoterapii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

## Piśmiennictwo

1. Hine C. Virtual methods and the sociology of cyber-social-scientific knowledge. W: Hine C. (red.). Virtual methods. issues in social research on the internet. Oxford, Berg 2005.
2. Reips U-D. The methodology of internet-based experiments. W: Joinson A.N., McKenna K.Y.A., Postmes T., Reips U-D. (red.). The Oxford handbook of internet psychology. Oxford University Press, Oxford 2007.
3. Reips U-D. Web-based methods. W: Eid M., Diener E. (red.). Handbook of multimethod measurement in psychology. American Psychological Association, Washington 2006.
4. Gackenbach J. (red.). Psychology and the internet. Academic Press, San Diego 1998.
5. Joinson A.N. Understanding the psychology of internet behaviour. Palgrave Macmillan, New York 2003.
6. Joinson A.N., McKenna K.Y.A., Postmes T., Reips U-D (red.). The Oxford handbook of internet psychology. Oxford University Press, Oxford 2007.
7. Morgan K., Brebbia C.A., Sanchez J., Voiskounsky A. (red.). Human perspectives in the internet society: culture, psychology and gender. WIT Press, Boston 2004.
8. Augustynek A. Psychologiczne aspekty korzystania z internetu. W: Haber L. Formowanie się społeczności informacyjnej na przykładzie Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Tekst-Graf, Kraków 2003.
9. Cooper A., Griffin-Shelley E. Internet: the next sexual revolution. W: Cooper A. (red.). Sex & the internet: a guidebook for clinicians. Brunner-Routledge, New York 2002.
10. Cooper A., Sportolari L. Romance in cyberspace: understanding online attraction. Journal of Sex Education and Therapy 1997; 22: 7–14.
11. Poprawa R. W pułapce internetu. Uzyskane: 25.09.2007. <http://www.badania.psychologia.uni.wroc.pl/?type=artykul>.
12. Aouil B. Psychologia pomocy on-line. Magraf s.c., Bydgoszcz 2004.
13. Nobel N. Aesthetics and gratification: sexual practices in virtual environment, 2006. Uzyskane: 25.09.2007. <http://www.trinity.edu/adelwich/worlds/articles/trinity.nick.nobel.pdf>.
14. Yellowlees P.M., Marks S. Problematic internet use or internet addiction? Computers in human behaviour 2007; 23: 1447–1453.
15. Griffith M. Sex addiction on the internet. Janus Head 2004; 7: 188–217.
16. Augustynek A. Kryteria diagnostyczne rozpoznania zespołu uzależnienia od internetu. Uzyskane: 25.09.2007. <http://www.psychologia.net.pl/artykul.php?level=125>.
17. Cooper A., Putnam D.A., Planchon L.A., Boies S.C. On-line sexual compulsivity: getting tangled in the net. Sexual Addiction & Compulsivity 1999; 6: 79–104.
18. Cooper A., Delmonico D.L., Burg R. Cybersex users, abusers, and compulsives: New findings and implications. Sexual Addiction & Compulsivity 2000; 7: 1–25.
19. Schneider J., Weiss R. Understanding addictive cybersex, 2007. Uzyskane: 25.09.2007. <http://www.cybersexualaddiction.com/understanding.php>.
20. Gazeta.pl. Pion internetu Agora, 2007. Uzyskane: 05.05.2007. <http://serwis.gazeta.pl/onas/1,30316,4192177.html>.
21. Starowicz L. Seks w sieci i nie tylko. Wydawnictwo Medyczne, Kraków 2002.
22. Young K., Pistner M., O'Mara J., Buchanan J. Cyber-disorders: the mental health concern for the new millennium. CyberPsychology & Behavior 2000; 3: 475–479. Uzyskane: 25.09.2007. <http://www.netaddiction.com/articles/cyberdisorders.htm>.

23. Ben-Ze'ev A. Miłość w sieci. Internet i emocje. Wydawnictwo Rebis, Poznań 2005.
24. Wallace P. Psychologia internetu. Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 2003.
25. Nowicka M. Psychospołeczne uwarunkowania korzystania z seksu internetowego u osób w okresie wczesnej dorosłości. Niepublikowana praca magisterska, 2006.
26. Strelau J. Psychologia temperamentu. PWN, Warszawa 2002.
27. Strelau J. Psychologia. Podręcznik akademicki. Tom 2, rozdz. Temperament. GWP, Gdańsk 2000.
28. Strelau J. Temperament i inteligencja. PWN, Warszawa 1992.
29. Kmiecik-Baran K. Poczucie alienacji. Treść i charakterystyka psychometryczna. Przegląd psychologiczny 1993; 4: 461–480.
30. Young K. Internet addiction: evaluation and treatment. Student British Medical Journal 1999; 7: 351–352.
31. Young K. Internet addiction test (IAT). Center for internet addiction. Uzyskane: 25.09.07. [http://www.netaddiction.com/resources/internet\\_addiction\\_test.htm](http://www.netaddiction.com/resources/internet_addiction_test.htm).
32. Argyle M. Psychologia stosunków międzyludzkich. PWN, Warszawa 2001.
33. Jakubik A. Zespół uzależnień od internetu (ZUI). Internet addiction syndrome (IAS), 2001. W: <http://www.psychologia.edu.pl/Jakubik>.